

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

LEZING VAN DE GEWESTELIJKE
BELEIDSVERKLARING VAN HET
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
2014-2019

November 2014

Dit document kan u downloaden van onze website www.armoedebestrijding.be

Inhoudstafel

INLEIDING	2
EEN NIEUWE IMPULS VOOR DE ECONOMIE EN DE WERKGELEGENHEID VOOR BRUSSELAARS (HOOFDSTUK 1) 3	3
DE BRUSSELSE JEUGDWAARBORGREGELING EN HET INSCHAKELINGSCONTRACT (II).....	3
GEHERORIËNTEERDE TEWERKSTELLINGSINITIATIEVEN VOEREN DIE BETER AANSLUITEN BIJ DE ZESDE STAATSHERVORMING (III).....	4
VERSTERKING VAN DE BEROEPSOPLEIDING EN VAN DE BANDEN MET HET ONDERWIJS (IV).....	6
EEN VOLUNTARISTISCH RUIMTELIJKE ORDENINGSBELEID (HOOFDSTUK 2)	7
CONCRETE INVULLING GEVEN AAN HET RECHT OP WONEN (V).....	7
EEN BELEID DAT DE LEVENSKWALITEIT VAN ALLE WIJKEN GARANDEERT (HOOFDSTUK 3)	12
EEN MOBILITEIT DIE DE STEDELIJKE ONTWIKKELING BEVORDERT (I).....	12
IJVEREN VOOR EEN DUURZAME ONTWIKKELING VAN HET GEWEST (IV)	12
BRUSSEL, HOOFDSTAD VAN HET SAMENLEVEN (HOOFDSTUK 4).....	16
STRIJDEN TEGEN ARMOEDE EN BESTAANSONZEKERHEID EN INSLUITING PROMOTEN (II)	16
EEN OMWENTELING TEWEEGBRENGEN IN HET BESTUUR (HOOFDSTUK 5).....	18
EEN NIEUW FISCAAL BELEID (III).....	18
BIBLIOGRAFIE	20

INLEIDING

De doeltreffendheid van het gevoerde beleid is onder andere verbonden met de wijze waarop het rekening houdt met de realiteit waarop het een impact wil hebben. De mate waarin zowel de begunstigden van dit beleid als de beroepskrachten die het uitvoeren, bij de reflectie - voorafgaand aan een beleidsbeslissing - betrokken zijn geweest, speelt daarbij een bepalende rol. Dit geldt voor alle materies, en in het bijzonder voor armoede, omdat het hier over een erg complex en multidimensionaal fenomeen gaat dat moeilijk te vatten is. De actoren betrokken in de strijd tegen armoede zijn bovendien talrijk en erg divers van aard. Dit is de reden waarom de federale Staat, de gewesten en de gemeenschappen samen een plaats voor structurele dialoog hebben opgericht, open voor diverse actoren, privaat of publiek: het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting (samenwerkingsakkoord betreffende de besteding van het armoedebeleid). Op die manier hebben de overheden zich van een instrument voorzien om regelmatig naar de vaststellingen van het terrein te luisteren en de problematiek goed trachten te begrijpen, gebaseerd op de kruising van verschillende ervaringen, waarbij de kennis van elkeen onontbeerlijk is. Deze dialoogmethode wordt ook in een bredere context geplaatst door gebruik te maken van beschikbare cijfergegevens en bestaande wetenschappelijke literatuur.

In deze nota geven we op beknopte wijze de reflecties weer die plaatsvonden binnen de overleggroepen georganiseerd door het Steunpunt, met betrekking tot de thema's die in het regeerakkoord worden behandeld. We verwijzen ook naar resultaten van onderzoek dat op vraag van het Steunpunt, en met financiering van de POD Wetenschapsbeleid, werd gevoerd. Het is dus mogelijk dat er elementen van het regeerakkoord, die nochtans pertinent zijn met betrekking tot de strijd tegen armoede, niet worden behandeld in deze nota omdat ze nog geen voorwerp waren van werkzaamheden binnen het Steunpunt. We willen ook opmerken dat het Steunpunt momenteel werkt rond de rol van publieke diensten in de strijd tegen armoede. In de bibliografie zijn de publicaties opgenomen die werden gebruikt voor deze nota; er zijn hyperlinks naar de site www.armoedebestrijding.be ingevoegd opdat de lezer gemakkelijk toegang zou hebben tot de bronnen indien hij of zij meer wenst te weten over een bepaald thema.

De oefening slaat op het geheel van het regeerakkoord, dus niet alleen op het punt in het regeerakkoord dat expliciet aan armoede is gewijd. Heel wat beleid heeft immers een impact op armoede.

De algemene structuur van de nota komt overeen met deze van het regeerakkoord. Voor elk hoofdstuk dat we behandelen, geven we eerst een korte voorstelling van de punten die in het regeerakkoord aan bod komen en die we bespreken. De reflectie van het Steunpunt wordt vervolgens in cursief weergegeven.

EEN NIEUWE IMPULS VOOR DE ECONOMIE EN DE WERKGELEGENHEID VOOR BRUSSELAARS (HOOFDSTUK 1)

De Brusselse Jeugdwaarborgregeling en het inschakelingscontract (II)

Via het mechanisme van de jongerenwaarborg wordt elke jongere tussen 15 en 25 jaar die zijn studies onsuccesvol beëindigt, en elkeen tussen 18 en 25 die zich als werkzoekende inschrijft bij Actiris, binnen de maand geïnformeerd over de diensten waarop hij of zij recht heeft om een balans op te maken, waarna hij binnen de vier maanden begeleid wordt naar een baan, stage, opleidingsplaats of terugkeer naar studies. Indien nodig wordt ondersteuning inzake maatschappelijke integratie geboden. De middelen zullen prioritair aangewend worden voor laag- en ongeschoolde jongeren, en voor personen met een opleidingsprofiel dat niet beantwoordt aan de behoeften van de arbeidsmarkt. Jaarlijks beoogt de Regering 3.000 beroepsopleidingen, 2.000 stages en 1.000 jobs. Met het inschakelingscontract wil de Regering een eerste kwalitatieve werkervaring (voltijdse betrekking van minstens 12 maanden) aan werkzoekenden jonger dan 25 jaar die sinds 18 maanden werkloos zijn.

Zeker jongeren in armoede en vroegtijdige schoolverlaters hebben moeite om zich in te schakelen op de arbeidsmarkt. Sommigen onder hen hervatten een opleiding, anderen kennen een betrekkelijk lange periode van werkloosheid of een opeenvolging van werkloosheidsperiodes en jobs van korte duur, nog anderen 'haken af' van de arbeidsmarkt. Deze werkloosheidsperiodes en de vicieuze cirkel van inactiviteit en kortdurende jobs zorgen voor demotivatie en een verlies aan vaardigheden, en brengen zo schadelijke effecten voor de beroepsloopbaan op lange termijn met zich mee. Het soort banen zelf waarin men terechtkomt, kan eveneens tot 'scarring effects' leiden: jobs waarin men niets bijleert of waar de bijgeleerde vaardigheden niet of nauwelijks bruikbaar zijn voor andere werkgevers, beknotten de kansen op toekomstige tewerkstelling. Jonge laaggeschoolden doen het meeste beroep op uitzendkantoren voor het vinden van hun eerste baan. Velen onder hen geven aan niets te hebben bijgeleerd tijdens hun eerste werkervaring. De vraag stelt zich of in die gevallen interimjobs voor hen een springplank vormen naar duurzame jobs. Het is bijgevolg aangewezen om meer stabiele en kwaliteitsvolle jobs te creëren.

De maatregelen gericht op een betere beroepsinschakeling van schoolverlaters dienen ingepast te worden in een meerdimensionale aanpak van de overgang van school naar werk. Het wegwerken van schoolse ongelijkheden, en het aanpakken van problemen bij jongeren op andere levensdomeinen, zijn onontbeerlijke schakels in deze aanpak.

Geheroriënteerde tewerkstellingsinitiatieven voeren die beter aansluiten bij de zesde staatshervorming (III)

Een ambitieus tewerkstellingsbeleid vereist volgens de Brusselse Regering begeleiding en kwalitatief hoogstaande diensten, die zo dicht mogelijk bij de realiteit van elke werkzoekende staan. Het aantal begeleiders bij Actiris die specifiek belast zijn met de ondersteuning van jongeren in opleiding, op stage of met een inschakelingscontract wordt progressief en in aanzienlijke mate opgevoerd. Doel is om alle werkzoekenden binnen zes maanden een gepersonaliseerd beroepstraject kunnen uitwerken. De Regering zal ook een strategie opstarten voor een versterkte begeleiding van de personen die het verst van de arbeidsmarkt afstaan, onder meer door evaluatie van de bestaande maatregelen. Daarbij zal ze beleidsmaatregelen ondersteunen afgestemd met initiatieven die worden ontwikkeld in de andere landsdelen.

Trajectbegeleiding op maat is aangewezen voor maatschappelijk kwetsbare personen, waarbij er ook voldoende oog moet zijn voor hun welzijnsproblematiek. Voor deze mensen is dit niet enkel doorslaggevend om hun kansen op arbeidsmarktschakeling te vrijwaren, maar voor de globale verbetering van hun levensomstandigheden. Essentiële aandachtspunten bij de bepaling en uitvoering van dergelijke trajecten zijn:

- *garanderen van de reële inspraak van de werklozen;*
- *uitgaan van eenieders individuele mogelijkheden en beperkingen;*
- *wegwerken van structurele hindernissen bij de toegang tot de trajecten en tijdens het doorlopen ervan. Dit houdt in dat men de situatie op andere levensdomeinen (huisvesting, gezondheid...) verbetert en voorziet in een voldoende ruim, toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief aanbod aan publieke of non-profit diensten (kinderopvang, vervoer, thuiszorg, ...);*
- *een vaste begeleider doorheen alle fasen van het traject.*

Initiatieven die vertrekken van een 'brede' of 'positieve' activering beperken zich niet tot toeleiding naar de arbeidsmarkt, maar hebben de realisatie van grondrechten voor ogen. Men kan ze beschouwen als instrumenten die de strategie van 'actieve inclusie', die gepromoot wordt door de Europese Unie, in de praktijk brengen. Toch wijzen heel wat organisaties op het terrein erop dat het 'enge' activeringsbeleid bij de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten nog dominant is. Private, non-profit inschakelingsoperatoren die samenwerken met de gewestelijke diensten signaleren dan weer dat heel wat werklozen bij hen aankloppen voor begeleiding of opleiding om aan de verplichtingen van het federaal activeringsplan of van gewestelijke contractverbintenissen te voldoen. Volgens hen is dit contraproductief. Maar bij de 'brede' activeringstrajecten zelf is er ook soms sprake van een spanningsveld tussen de doelstelling van de gewestelijke dienst om toe te leiden naar werk en de nood van de rechthebbende om problemen op andere domeinen aan te pakken.

Gezien het grote aantal werkzoekenden van ouder dan 45 jaar wordt de samenwerking met Actiris versterkt met het oog op de ondersteuning van vernieuwende en aan deze doelgroep aangepaste initiatieven.

De tewerkstellingskansen van deze personen zijn erg laag, onder meer omwille van vooroordelen en discriminatie. Werkbaarheidsproblemen dreigen hen ook definitief van de arbeidsmarkt te verwijderen. Er zijn bijgevolg passende acties om deze problematiek te verhelpen; de werkgevers dienen in deze gewezen te worden op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Voor mensen in armoede, vooral zij die zich langdurig of regelmatig in armoede bevinden, is er in het bijzonder aandacht nodig voor hun 'vroegtijdige veroudering'. Als gevolg van hun situatie worden ze geconfronteerd met chronische stress en slaapgebrek, eten ze onevenwichtiger, ondergaan ze meer schadelijke gevolgen van hun leefomgeving. Op soms relatief jonge leeftijd kan men fysiek en mentaal niet meer volgen ... men is vroegtijdig verouderd. Deze medische problemen zijn moeilijk te diagnosticeren, ze worden niet als 'ziekte' erkend wat het recht op invaliditeitsuitkeringen bemoeilijkt.

De Regering zal kordate beslissingen op korte termijn nemen over de geregionaliseerde maatregel van de dienstencheques, met het oog op de duurzaamheid en de budgettaire haalbaarheid. Met deze maatregel wil ze voor een deel de problematiek van de laaggeschoolden en de lange termijnwerkloosheid in het Brussels Gewest opvangen, alsook de integratie van mensen van buitenlandse nationaliteit of herkomst. Samen met de werkgevers van de sector zal ze een dynamiek ontwikkelen die tegemoetkomt aan de werknemers van de sector in kwestie, door middel van opleidingen die hen ook buiten de sector heroriënteringsmogelijkheden bieden.

De regelgeving qua contractduur bij de arbeidsovereenkomsten dienstencheques wijkt op bepaalde punten af van de normale arbeidswetgeving. Zo kunnen er in de eerste 3 maanden een onbeperkt aantal contracten van bepaalde duur worden afgesloten zonder dat dit leidt tot het sluiten van een contract van onbepaalde duur. En tijdens de eerste 3 maanden is het mogelijk contracten van minder dan 1/3 van de wekelijkse arbeidsduur aan te bieden (na 4 maanden is de voorwaarde minstens 10 uur voor werknemers zonder aanvullende uitkering, minstens 13 voor werknemers met een aanvullende uitkering). Daarnaast zijn de werknemers die vallen onder paritair comité 322.01 (waar de arbeidsvoorwaarden van de arbeidsovereenkomsten dienstencheques worden bepaald) benadeeld op het vlak van lonen in vergelijking met zij die vallen onder het paritair comité voor de schoonmaakbedrijven. Deze afwijkingen belemmeren hun job- en inkomenszekerheid.

De regionalisering biedt een kans om de overheidssubsidies voor ondernemingen te koppelen aan de jobkwaliteit, bijvoorbeeld aan het afsluiten van contracten van onbepaalde duur. De verbetering van andere arbeidsvoorwaarden dient ook voortgezet te worden, zoals op het vlak van de vormingsmogelijkheden en de verplaatsingen (zowel het aantal verplaatsingen als de kost ervan ten laste van de werknemer).

Het overgrote deel van de werknemers zijn vrouwen. Deze situatie verdient dan ook een genderanalyse.

De behoefte om huishoudelijke arbeid door derden te laten verrichten, en dus aan dienstencheques, komt mede voort uit de gestegen gemiddelde arbeidsduur op gezinsniveau en de toegenomen arbeidsdruk. Men dient na te gaan welke andere instrumenten een antwoord kunnen bieden aan deze arbeidsmarktsituatie. Op die manier kan het aanzienlijke overheidsbudget voor dit stelsel ook beheerst worden.

Versterking van de beroepsopleiding en van de banden met het onderwijs (IV)

Inzake begeleiding en opleiding wil de Brusselse Regering de budgettaire middelen prioritair toespitsen op laag- en ongeschoolde werkzoekenden. Binnen de Task Force van het uitgebreide BESOC zal een ambitievol 'opleidingsplan' goedgekeurd worden voor laaggeschoolden, met als één van de voornaamste pijlers projecten voor alternerend leren in samenwerking met ondernemingen uit Brussel en uit de rand (Vlaams en Waals Brabant).

Het stelsel van deeltijds leren en werken kan als springplank fungeren naar een kwaliteitsvolle job op voorwaarde dat de verhouding tussen de algemene en de professionele vorming (in de centra en in de onderneming) evenwichtig is en niet enkel dient om jongeren technische, maar ook burgerschapsvormende vaardigheden te laten verwerven. Momenteel bereikt het stelsel echter slechts een beperkt aantal leerlingen en worden de doelstellingen ervan niet altijd waargemaakt, in het bijzonder voor jongeren in armoede. Die laatsten zijn oververtegenwoordigd in het systeem. Ze lopen meer kans om het werkplekleren of hun volledige opleiding stop te zetten omdat ze in hun dagelijks leven geconfronteerd worden met financiële problemen en onzekere levensomstandigheden.

Opdat het deeltijds leren en werken ook voor hen toekomstperspectieven zou bieden, is het nodig met de volgende aanbevelingen rekening te houden:

- *De centra een kwaliteitsvolle begeleiding op maat laten ontwikkelen. Dit impliceert onder andere dat zij een echt partnerschap aangaan met de ouders, dat de trajectbegeleiders de nodige tijd nemen voor de uitwerking van het beroepsproject, de zoektocht naar een werkplek ondersteunen, de jongeren helpen omgaan met eventuele moeilijkheden die voortvloeien uit de driehoeksverhouding centrum-onderneming-leerling, aandacht besteden aan armoedegerelateerde factoren en dat de centra voor een goede doorverwijzing naar andere leersystemen, en eventueel sociale diensten, zorgen bij het afbreken van het traject.*
- *Waken over de verwerving van basiskennis tijdens de algemene vorming, onder andere door aan iedereen de mogelijkheid te bieden tot remediëring en aangepaste pedagogische methodes verder uit te bouwen.*
- *Meer kwaliteitsvolle werkplaatsen creëren door het verbeteren van de zichtbaarheid en de promotie van het stelsel, door te overwegen of het voorafgaandelijk verplicht volgen van een mentoraatsopleiding kan ingevoerd worden als een wettelijk erkenningscriterium van ondernemingen die werkplaatsen willen aanbieden, door een debat te voeren over meer bindende engagementen ten aanzien van*

ondernemingen voor het aanbieden van werkplaatsen, door er op toe te zien dat overheden zelf meer inspanningen leveren om werkplaatsen te creëren.

- Aanpakken van de mobiliteitsproblematiek: de werkplek is niet altijd gemakkelijk bereikbaar met het openbaar vervoer. Inventieve oplossingen in samenwerking met de werkgever (bijvoorbeeld het aanbieden van fietsen) en de terugbetaling van de verplaatsingskosten (iets wat sommige sectoren al hebben vastgelegd in een cao) kunnen hier uitkomst bieden.
- Een duurzame overgang naar de arbeidsmarkt te verzekeren door jongeren ondersteuning te bieden bij het behalen van hun diploma secundair onderwijs, door uitgereikte certificaten op de arbeidsmarkt te valoriseren en door een reëel perspectief op kwaliteitsvolle jobs te bieden.

Een grotere harmonisatie in de verschillende leerovereenkomsten qua statuut en verloning kan de onduidelijkheid bij jongeren, zeker de meest kwetsbaren, over de concrete impact van de overeenkomsten voor hun inkomenssituatie doen afnemen. De grotere duidelijkheid voor de werkgevers die dit met zich meebrengt, kan hen ertoe brengen om meer werkplaatsen te voorzien.

EEN VOLUNTARISTISCH RUIMTELIJKE ORDENINGSBELEID (HOOFDSTUK 2)

Concrete invulling geven aan het recht op wonen (V)

De Regering stelt als doelstelling voorop om tijdens deze legislatuur van start te gaan met de productie van 6.500 openbare woningen, waarvan 60 % sociale woningen beheerd door de OVM's en 40 % huur- en koopwoningen bestemd voor de bescheiden en middelgrote inkomens.

De creatie van woningen is inderdaad een fundamentele doelstelling gezien het grote tekort aan degelijke en betaalbare woningen.

In vergelijking met haar Europese buurlanden heeft België een laag aandeel publieke woningen in verhouding met het aantal huishoudens, ook in Brussel zijn er slechts 7,58 % sociale woningen. Gezien het grote gebrek aan betaalbare degelijke woningen is het prioritair om te trachten het aantal woonegelegenheden met een gereguleerde huur (sociale woningen, woningen die ter beschikking worden gesteld door een sociaal verhuurkantoor, ...) sterk te verhogen. Men zou hierbij telkens moeten aftoetsen of de groepen die de meeste moeilijkheden ondervinden werkelijk genieten van een verhoogd aanbod. Een voldoende aanbod aan woningen met een gereguleerde huur is cruciaal om het recht op een behoorlijke huisvesting, voorzien door artikel 23 van de Grondwet, effectief in praktijk waar te maken.

Er moet tevens over gewaakt worden dat de voorziene woningen aangepast zijn aan de diversiteit aan gezinssituaties van de aanvragers. Daarnaast kan ook gebruik gemaakt worden van de opportuniteiten inzake alternatieve woonvormen. Een woning van dit type kan niet alleen een alternatief bieden

voor bepaalde groepen die moeilijkheden ondervinden in de toegang tot een woning maar deze formule laat ook toe om een antwoord te zoeken voor andere moeilijkheden dan de toegang tot een woning, dankzij de solidariteit tussen bewoners. Woonprojecten van dit type zijn meestal top-down projecten waarbij het initiatief van een organisatie komt. Het is essentieel dat er ook voldoende ruimte wordt geboden voor bottom-up initiatieven.

Via een ordonnantie zal de Regering een omkaderde geplafonneerde huurtoelage invoeren. Het principe bestaat erin, zoals voor de SVK's, een door de huurder te betalen huurprijs vast te stellen die lager is dan het bedrag dat geïnd wordt door de eigenaars. Het verschil vormt dan de geplafonneerde huurtoelage die de effectieve huurkostprijs voor de huurder moet verminderen. In ruil aanvaardt de eigenaar dat de huurprijs gedurende de looptijd van de huurovereenkomst omkaderd wordt op basis van indicatieve roosters met richthuurprijzen. Bij de opmaak van deze indicatieve roosters met richthuurprijzen, die ter informatie beschikbaar gesteld zullen worden voor de huurders, zal rekening gehouden worden met het sociaal-economisch profiel van de Brusselaars, gekruist met de kenmerken van de woning, de staat van het goed en de ligging ervan.

Bij het afsluiten van een huurovereenkomst of bij de hernieuwing ervan, is de verhuurder vrij om de hoogte van de huur te bepalen. In sommige gevallen (en vaak in het geval van woningen die aan mensen met een preciaire situatie worden verhuurd) is de huur niet in verhouding met de kwaliteit van de woning. Huurders beschikken vaak niet over de nodige informatie om de verhouding prijs-kwaliteit te kunnen evalueren. Ze hebben de mogelijkheid niet om de huur te doen verminderen wanneer deze niet in verhouding is met de kwaliteit van de woning. De bepaling en publicatie van referentiehuurprijzen, rekening houdend met de kwaliteit van de woningen, zou de verhuurders en huurders – in een ruimer kader dan de toepassing van de voorgestelde omkaderde geplafonneerde huurtoelage - kunnen helpen om de gemiddelde huurprijs in relatie tot de kwaliteit van de woning te kennen.

Een paritaire huurcommissie, in gelijke mate samengesteld uit vertegenwoordigers van huurders en eigenaars, kan bijdragen in de opmaak van tabellen met richthuurprijzen. In het geval de huurprijs boven het gemiddeld huurbedrag ligt, zou de huurder of toekomstige huurder de paritaire huurcommissie moeten kunnen vragen om te bemiddelen tussen de partijen. Dit voorstel beoogt een betere afstemming tussen de huur en de kwaliteit van de woning maar lost het probleem niet op van de hoogte van de huren die talrijke mensen verhindert om toegang te hebben tot een woning of deze te behouden.

Het voorzien van een huurtoelage voor mensen aan wie geen woning werd aangeboden binnen de voorziene periode, mag geen excuus zijn om het sociale woningpark niet verder uit te breiden. Voor elke toegekende huurpremie zou er in principe een extra investering in sociale woningbouw moeten komen, opdat het tekort aan sociale woningen wordt aangepakt.

Er wordt gevraagd om in de strijd tegen discriminatie ook de discriminatiesituaties op te nemen op basis van de criteria van fortuin en sociale herkomst. Deze criteria blijven moeilijk om te gebruiken maar liggen echter aan de basis van veel moeilijkheden om toegang te hebben tot een woning.

De Regering wil ook zorgen voor een verhoging van het aantal woningen die beheerd worden door de Sociale Verhuurkantoren. Er zullen specifieke stimuli bestudeerd worden om dit aanbod te versterken.

De sociale verhuurkantoren hebben inderdaad een belangrijke rol, zowel het aanbod als de verschillende mogelijkheden zouden sterk moeten worden uitgebreid. De verhoging van hun aanbod – naast dat van andere vormen van publieke huisvesting – kan ook passen in een beleid om bij uithuiszetting wegens onbewoonbaarheid herhuisvesting aan te bieden, om op deze manier een ware resultaatsverbintenis betreffende het recht op wonen te kunnen realiseren.

Om het voor de gezinnen makkelijker te maken een eigendom te verwerven, zal de Regering een algehele fiscale hervorming voorstellen die vanaf 2017 in voege moet treden. De fiscale aftrekbaarheid van de "woonlening" zal behouden blijven. Er zal een algemene evaluatie van het mechanisme plaatsvinden.

De Regering zal personen met een bescheiden inkomen financiële ondersteuning bieden voor de kosten die verbonden zijn aan een aankoopakte. Ook zal voor de gemeenten de mogelijkheid in het leven worden geroepen om sociale koopwoningen te ontwikkelen.

De steun in eigendomsverwerving enerzijds en de ondersteunende maatregelen voor de huursector dienen meer in evenwicht te komen. Huishoudens met een laag inkomen hebben het immers bijzonder moeilijk om een degelijke en betaalbare woning te kopen en zijn veel meer aangewezen op een huurwoning.

Het mechanisme van de Community Land Trust zal worden geherevalueerd en eventueel worden overgeheveld naar een publieke instelling.

Dit instrument maakt het mogelijk om woningen toegankelijk te maken voor gezinnen met een laag inkomen dankzij het vernieuwend karakter ervan. Bijzonder interessante elementen zijn de scheiding tussen eigendom van de grond en van de woning, de oprichting van een 'trust' die eigenaar blijft van de grond en strikt anti-speculatieve maatregelen toepast, de participatie van de gebruikers, van de buurt en van de publieke actoren in de beslissingsorganen.

De Regering zal ervoor ijveren alle maatregelen die kaderen in de strijd tegen leegstaande en ongezonde woningen te versterken. De Regering zal ook inspanningen blijven leveren om leegstaande kantoren om te bouwen tot woningen.

Acties op dit vlak zijn nodig gezien ook de wettelijke instrumenten die de voorbije jaren zijn uitgewerkt te weinig worden toegepast. Er kan gekeken

worden hoe de sociale verhuurkantoren bij dit proces kunnen worden betrokken.

Daarnaast kunnen ook de initiatieven inzake alternatieve woonvormen (zoals solidair wonen) die op het terrein zijn ontstaan ondersteund worden. Vooral projecten die zijn vorm gegeven door en met mensen in armoede zelf, kunnen beantwoorden aan hun vragen naar een plaats om te wonen, solidariteit, begeleiding, enzovoort. De woonsector moet zich hiervoor open stellen, haar beleid aan deze woonalternatieven aanpassen en deze in een gediversifieerde aanpak integreren.

Er kan ook in de mogelijkheid voorzien worden om lege publieke woningen tijdelijk te gebruiken.

De strijd tegen ongezonde woningen is heel belangrijk en moet gevoerd worden, maar mag niet ten koste gaan van de mensen die zo'n woning betrekken. Deze strijd moet dan ook samengaan met een systematische herhuisvesting van de betrokken huishoudens.

Ook de renovatie van sociale huurwoningen mag niet gebeuren ten koste van de leefomstandigheden van de sociale huurders. Ook hier dient een concrete en systematische herhuisvestingsmaatregel te worden ingevoerd.

De Regering zal binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten, een gewestelijk huurwaarborgfonds oprichten. Dit fonds moet zorgen voor een verlichting van de lasten die de OCMW's dragen met het oog op de financiering van de huurwaarborgen van de kansarme doelgroepen die bij hen terecht komen.

Voor heel wat huurders met een laag inkomen vormt de huurwaarborg momenteel een ernstige drempel in de toegang tot een degelijke woning. Er stellen zich met betrekking tot de toepassing van de regelgeving verschillende problemen: het geringe gebruik van de bankwaarborg (met de mogelijkheid tot samenstelling van de waarborg in schijven, wat belangrijk kan zijn voor huishoudens met een laag inkomen) wegens de quasi onbestaande promotie van deze mogelijkheid en/of de hoge dossierkosten die door banken worden gevraagd, de keuze bij verhuring voor andere huurwaarborgvormen (waaronder de waarborg in cash aan de verhuurder, wat wettelijk verboden is), en het geringe gebruik van het neutraal formulier (waarbij de oorsprong van de waarborg niet wordt vermeld, om uitsluiting te vermijden). De oprichting van een centraal huurwaarborgfonds voor alle huurders blijft voor heel wat actoren het beste systeem om de huurwaarborg te regelen. Het is heel belangrijk dat dit fonds gericht is naar alle huurders van private en sociale woningen. Enkel op die manier kunnen de risico's tot stigmatisering en uitsluiting van bepaalde groepen maximaal beperkt worden. In zijn werkzaamheden betreffende de huurwaarborg heeft het Steunpunt – naast de verschillende voordelen van een dergelijk fonds - ook een aantal aandachtspunten genoteerd en is het bereid om een bijdrage te leveren in het debat over de toekomstige initiatieven rond de huurwaarborg.

De Regering wordt bevoegd voor de wetgeving op de huurovereenkomsten met betrekking tot de hoofdverblijfplaats en zal in dit verband toezien op een verbetering van de rechten van de huurders en verhuurders, ijveren voor een betere

werking van de huurmarkt en aanmoedigen tot het verhuren van woningen die beantwoorden aan de normen. De Regering zal zich toeleggen op de opmaak van een duidelijke lijst met werken ten laste van de eigenaars enerzijds en ten laste van de huurders anderzijds, waarvan niet mag worden afgeweken. Zij zal erop toezien dat er vóór het onderzoek van iedere wetswijziging overleg plaatsvindt met de representatieve organisaties van huurders en verhuurders.

Het is interessant dat de Regering oog heeft voor de relatie tussen huurder en verhuurder, en men de verschillende representatieve organisaties wil betrekken bij het beleid.

Een paritaire huurcommissie (zie boven) kan een nuttige rol spelen in huurbemiddeling. De mensen die het meest kwetsbaar zijn (financieel, psychisch, sociaal, ...) hebben moeilijk toegang tot justitie. Als ze geconfronteerd worden met een probleem met hun verhuurder, zullen ze niet vlug de moeilijke stap naar een rechtbank nemen. Als ze worden opgeroepen voor een rechtbank, zullen ze niet altijd zich kunnen laten informeren en vertegenwoordigen door een advocaat. Zelfs de mogelijkheid van een (facultatieve) bemiddeling voor de vrederechter is gecompliceerd voor mensen in armoede die schrik hebben van justitie of er niet meer in geloven.

De geografische toegankelijkheid van de paritaire huurcommissies moet een aandachtspunt zijn: dat betekent niet dat er in elke gemeente één moet zijn maar ze kunnen bijvoorbeeld op een intergemeentelijk niveau georganiseerd worden. Een gratis toegang is belangrijk om financiële obstakels te vermijden. Het gaat om het bieden van de mogelijkheid aan de partijen om een vraag te stellen om hun geschil op te lossen binnen een bemiddeling, en niet om hen hiertoe te verplichten.

EEN BELEID DAT DE LEVENSKWALITEIT VAN ALLE WIJKEN GARANDEERT (HOOFDSTUK 3)

Een mobiliteit die de stedelijke ontwikkeling bevordert (I)

Om het vervoersaanbod te vergroten, zal de Regering de metro-, tram- en buslijnen met een hoog dienstniveau verder ontwikkelen, met als doel de groei van de wijken aan te zwengelen en de sociale cohesie te versterken. Voor wat de tarifiering betreft, bevestigt ze de principes van de sociale en voorkeurtarieven. Ze zal een handhaving van het huidige prijsniveau bestuderen.

Een zekere mobiliteit is vereist opdat men volwaardig kan deelnemen aan de samenleving. Bij maatschappelijk kwetsbare personen doet het gebrek aan mobiliteit het sociaal isolement toenemen. Indien ze geen privé- of eigen vervoer ter beschikking hebben, dienen ze oplossingen te vinden, onder andere om zich naar essentiële sociale diensten te begeven die meer energie, tijd en/of geld kosten. Maar het gaat hier meer dan om een probleem van toegankelijkheid en beschikbaarheid van vervoersmiddelen. De moeilijkheden waarmee mensen in armoede geconfronteerd worden houden ook verband met moeilijk toegankelijke informatie over het aanbod, met het kunnen en durven gebruiken van vervoersmiddelen, met een beperkt sociaal netwerk (mensen in armoede kunnen minder familie of vrienden inschakelen als 'chauffeur')...

Het beeld dat mensen in armoede van hun eigen omgeving hebben, kan eveneens hun mobiliteit afremmen. Zo hebben bijvoorbeeld, volgens het Observatorium voor gezondheid en welzijn (Brussels armoederapport 2012), jongeren uit achtergestelde buurten een andere ruimtelijke logica dan jongeren uit beter begoede buurten. Het verplaatsingsgedrag van eerstgenoemden blijft vaak beperkt tot hun buurt, waarmee ze zich vereenzelvigen. Financiële (enkel wie voldoende financiële middelen heeft, kan elders een woning zoeken) en administratieve (een verandering van OCMW betekent bijvoorbeeld dat men opnieuw een hele weg moet afleggen om zijn rechten te verkrijgen) drempels belemmeren ook hun sociale mobiliteit.

IJveren voor een duurzame ontwikkeling van het gewest (IV)

Toegang tot energie voor iedereen

Aangezien energiekosten steeds zwaarder doorwegen op het gezinsbudget, is het voor de Regering belangrijk om de wetgeving ter bescherming van de consument, en in het bijzonder de maatregelen met betrekking tot de beschermde klanten, te handhaven en zelfs te versterken. De Regering zal een audit uitvoeren over het beheer van de premies om de talrijke neveneffecten weg te werken, de steun te richten op diegenen die er echt nood aan hebben.

Het is belangrijk te bekijken hoe men groepen in armoede en bestaansonzekerheid met ondersteunende maatregelen kan bereiken. Maar

bij een selectief beleid moet men voldoende blijven stilstaan bij het probleem dat tegelijk met een afbakening van groepen er steeds mensen – die evenzeer in een situatie van armoede en bestaansonzekerheid leven - buiten de maatregelen vallen. Enkel groepen met een bepaald statuut komen hierdoor voor maatregelen in aanmerking. Diegenen die zich in een situatie van armoede en bestaansonzekerheid bevinden, maar niet over een dergelijke statuut beschikken, vallen op deze manier vaak buiten het toepassingsgebied van maatregelen. Het is dan ook bijzonder belangrijk om de doelgroep van maatregelen voldoende breed te nemen: groepen op basis van bepaalde statuten, en - bijkomend - een groep op basis van inkomensvoorwaarden. Wat dat laatste betreft, kunnen we bijvoorbeeld verwijzen naar de groep die wordt toegelaten tot de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering op basis van inkomensvoorwaarden. Interessant is alleszins de mogelijkheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waarbij de gewestelijke regulator en het OCMW aan iemand het statuut van beschermde afnemer kan toekennen.

De Regering zal overgaan tot een rationalisering van de bestaande voorzieningen voor de energiebegeleiding van de consumenten en zal tevens een fonds oprichten voor het financieren van energiebesparende werken, dat het opzet herneemt van de Brusselse groene lening en de taken overneemt van het FRGE, het federaal fonds voor de reductie van de globale energiekost, zodra dit geregionaliseerd is. Dit Fonds zal renteloze leningen kunnen toekennen aan gezinnen, die moeten dienen voor het financieren van energiebesparende werken. Het zal op gecoördineerde wijze samenwerken met de bestaande actoren en instrumenten. Het Fonds zal lenen aan zowel eigenaars als huurders. Het is vooral bestemd voor gezinnen met een laag of middelgroot inkomen. In overleg met de OCMW's zal het tevens instaan voor een specifieke (sociale, technische of budgettaire) begeleiding van de meest kansarme doelgroepen, zodat iedere Brusselaar zijn energiefactuur kan doen dalen.

De Regering zal het systeem van de toekenning van een renteloze lening aan gezinnen met een laag inkomen, bestendigen. Tijdens de eerste maanden van de legislatuur zal de Regering, in overleg met CREDAL en de actoren op het terrein, de uitbreiding van dit systeem onderzoeken.

Het streefdoel van de diensten die steun verlenen voor energiebesparende investeringen, moet erin bestaan het verbruik van de gezinnen, zelfstandigen en KMO's te doen afnemen. De Regering zal zich ervan vergewissen dat de maatregelen die zijn ingevoerd ter verbetering van de energieprestatie van de gebouwen, ten goede komen aan de huurders.

Mensen die in armoede of bestaansonzekerheid leven worden geconfronteerd met een groot aantal obstakels die hen verhindert om bepaalde energiebesparende ingrepen te doen, obstakels van informatieve, financiële, administratieve, technische, sociale, ... aard. Om deze obstakels te kunnen overwinnen zijn er lokale diensten nodig die de verschillende bevolkingsgroepen op een actieve manier moeten kunnen informeren en hen een begeleiding kunnen aanbieden. De informatie betreffende wonen, energie (gas en elektriciteit) en water zou op eenzelfde plaats moeten gecentraliseerd worden. In Brussel zijn er reeds organisaties reeds werkzaam op dit terrein. Het is belangrijk om deze structuren en hun ervaringen een plaats te geven in toekomstige initiatieven.

Het grootste obstakel voor bevolkingsgroepen met een bescheiden inkomen om de energieprestatie van hun woning te verbeteren blijft de voorfinanciering van de werken. De bestaande (pre)financieringsinstrumenten kunnen inderdaad geïntegreerd en verbeterd worden. Belangrijk daarbij is echter dat er ook kan voorzien worden in de begeleiding van mensen in armoede of bestaansonzekerheid in het gebruik van deze instrumenten en premies en in de samenwerking met aannemers.

Cruciaal op dit vlak is ook om vooruitgang te boeken in de realisatie van energiebesparende ingrepen bij huurwoningen, zowel op de sociale als private huurmarkt. Er moet hierbij verder nagedacht worden over hoe eigenaars van private huurwoningen kunnen worden gestimuleerd om energiebesparende maatregelen te nemen. Er kan geleerd worden uit een evaluatie van eerdere initiatieven in Brussel, de andere gewesten en het buitenland.

Tijdens de eerste 6 maanden van de legislatuur zal een economische en sociale evaluatie plaatsvinden van de EPB-maatregelen en van de weerslag die deze hebben op de uitvoeringsprijzen.

Het is belangrijk om bij de evaluatie ook zeker de verenigingen waar armen het woord nemen evenals vertegenwoordigers van organisaties op het terrein te betrekken, opdat de stem van de consument – en in het bijzonder de consument in een situatie van armoede of bestaansonzekerheid – in het debat zou worden meegenomen.

Om de te ondernemen stappen te vereenvoudigen en het voluntaristisch beleid terzake overzichtelijker te maken, komt er een formulier en een gezamenlijk loket voor de energiepremies en andere steunmaatregelen met betrekking tot energie-efficiëntie, huisvesting, het klein erfgoed, ... Dit loket zal verzorgd worden door de Stadswinkel.

Op het terrein bestaan reeds interessante initiatieven die een concreet samenwerkingsverband zijn tussen verschillende organisaties en actoren, en een geïntegreerd aanbod hebben van informatieverstrekking, begeleiding bij werkzaamheden en de activering van premiemogelijkheden. Er kan uit deze ervaringen reeds veel geleerd worden.

Een duurzaam waterbeleid

Alle Brusselaars moeten een gewaarborgde toegang hebben tot water. Daarom zal de Regering het beheer van de gehele « watercyclus » (winning, distributie, riolering en zuivering) in overheidshanden behouden.

De toegang tot water en de distributie ervan zijn inderdaad belangrijke diensten waarvan het publiek karakter dient behouden te blijven. Het Steunpunt organiseert trouwens momenteel overleg, in functie van zijn volgende tweejaarlijkse Verslag, over de rol van publieke diensten, onder meer betreffende de effectiviteit van het recht op water in de strijd tegen armoede.

De rol van een regulerende instantie is belangrijk in de bewaking van de kwaliteit van de publieke dienstverlening, in overleg met de verschillende actoren, waaronder de organisaties die de klanten kunnen vertegenwoordigen die in armoede of bestaansonzekerheid leven.

Verschillende elementen dragen bij tot een kwalitatieve klantendienst, waaronder een gratis telefoonnummer, een duidelijk contactpunt en – persoon voor klachten en geschillen, een toegankelijk kantoor met een combinatie van vrije toegang en afspraakmogelijkheid, duidelijke facturen.

De Regering verbindt er zich toe de progressieve en solidaire tariefbepaling van water te handhaven. Om de efficiëntie ervan verder te verbeteren, zal zij de wetgevende verplichting om te voorzien in een individuele teller per woning versterken en daar waar het technisch onmogelijk is om deze verplichting na te leven, toezien op de vastlegging van billijke regels voor de facturatie van het waterverbruik (tussenmeters, opvolging van het verbruik, ...).

Het ontbreken van een individuele meter in een woning leidt inderdaad tot problemen in het correct bepalen van de factuur. Maar daarnaast moeten we ook aandacht hebben voor andere elementen van de installatie. Arme huishoudens zijn oververtegenwoordigd in woningen van slechte kwaliteit, met een waterinstallatie in slechte staat, wat een impact heeft op het verbruik (lekken) en op de gezondheid (lood). Premies voor de vervanging van loden leidingen stimuleren eigenaars/verhuurders en huurders om de leidingen te vervangen. Voor mensen met een laag inkomen is een prefinanciering van de kosten noodzakelijk.

Daarnaast moeten we – net zoals bij energie - ons ook systematisch afvragen hoe we het verbruik van water structureel kunnen verminderen, om tegelijk ook de waterfactuur te verminderen. Huishoudens met een laag inkomen beschikken juist vaak minder over bijvoorbeeld regenwaterinstallaties, ook al omdat ze vaak in huurwoningen wonen. Er dient dan ook nagedacht te worden hoe waterbesparende ingrepen kunnen gestimuleerd worden bij huishoudens die in armoede en bestaansonzekerheid leven, en in het bijzonder zij die in huurwoningen wonen.

De Regering verbindt er zich toe de toegang tot gratis drinkwater over het hele Gewest te bevorderen, onder meer door in het kader van de herinrichting van de openbare ruimte te voorzien in fonteinen / pompen. Deze uitrustingen zullen geplaatst worden in overleg met de plaatselijke besturen, het eerstelijnsverenigingswezen en de operator.

Een resolutie van de Verenigde Naties erkent dat het recht op drinkwater en op sanitatie als een mensenrecht. Elkeen moet toegang hebben tot water en tot sanitatie, ook diegenen die niet beschikken over een woongelegenheden en op straat leven. Het is dus noodzakelijk om op voldoende plaatsen drinkbaar water te voorzien, in elke gemeente, in functie van het aantal inwoners en de uitgestrektheid van het gebied, en deze te installeren op plaatsen waar dak- en thuislozen vaak komen. Het is ook belangrijk om een juiste informatie hierover te verspreiden. De voorzieningen moeten gedurende het ganse jaar toegankelijk zijn, wat momenteel niet het geval is.

BRUSSEL, HOOFDSTAD VAN HET SAMENLEVEN (HOOFDSTUK 4)

Strijden tegen armoede en bestaansonzekerheid en insluiting promoten (II)

Met het oog op de bestrijding van armoede, uitsluiting en de tweedeling van het Gewest is het nodig te investeren in sociale actie, de bestaansonzekerheid te bekampen en de volledige Brusselse bevolking toegang te verschaffen tot een kwaliteitsvolle gezondheidszorg. De grote sociale heterogeniteit die het Gewest kenmerkt, komt tot uiting in een sterke ongelijkheid op maatschappelijk vlak en op dat van gezondheid.

Mensen met een lagere socio-economische positie verkeren niet alleen in een slechtere gezondheid dan mensen met een hogere positie op de sociale ladder. De armste bevolkingsgroepen maken ook minder gebruik van zorgvoorzieningen. Zo gaan mensen die in de armste wijken wonen, minder vaak naar hun huisarts dan mensen uit andere, meer welgestelde wijken. De organisatie van het gezondheidszorgaanbod kan een obstakel vormen voor mensen in armoede. Velen ervaren dit aanbod hoe langer hoe meer als gesegmenteerd door de toegenomen verscheidenheid van gezondheidsactoren en -organisaties.

Heel wat factoren die een invloed hebben op de gezondheid of het welzijn, vallen onder de bevoegdheden van het Gewest (huisvesting, werkgelegenheid, ...). Het Gewest heeft op dit vlak dus een rol te vervullen en het beschikt over concrete hefboomen om in te grijpen. Zo zal de Regering, aansluitend bij het beleid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, voornamelijk vanuit een territoriaal standpunt, actie ondernemen om de eerstelijnsdiensten op te waarderen en ziekenhuisraadplegingen die niet nodig zijn te ontraden, en om via de (onlangs naar de Gewesten overgehevelde) Impulseo-programma's te streven naar een harmonieuze spreiding van de huisartsen over het Brussels grondgebied en het opzetten van groeps- en multidisciplinaire praktijken te vergemakkelijken.

De sociale gezondheidsongelijkheden, zowel in gezondheidstoestand als in toegang tot het preventief en curatief aanbod, nemen nog steeds toe. Naast een transversaal gezondheidsbeleid dat inspeelt op de verschillende sociale determinanten die de gezondheid en de toegang tot gezondheidszorg bepalen, en dat gevoerd wordt in alle domeinen in samenwerking met alle beleidsniveaus, kunnen ook lokale initiatieven interessant zijn. Mensen in armoede ervaren de laagdrempelige, multidisciplinaire, preventieve aanpak van de wijkgezondheidscentra erg positief. Meerdere onderzoeken benadrukken de effectiviteit van het forfaitair systeem dat in de wijkgezondheidscentra wordt toegepast. Dit systeem maakt eerstelijnszorg beter toegankelijk maakt voor rechthebbenden van een RVV-statuuut, ongeacht de wijk waarin ze wonen. Bovendien kosten de forfaitaire praktijken niet meer aan het RIZIV dan de praktijken die worden terugbetaald per prestatie, terwijl ze de kosten voor de patiënt verminderen. Patiënten die zijn ingeschreven in het forfaitair systeem betalen immers geen remgeld voor eerstelijnszorg, krijgen vaker generische geneesmiddelen voorgeschreven en betalen minder remgeld en supplementen voor tweedelijnszorg omdat ze minder naar deze tweedelijnszorg worden doorverwezen. Daarenboven

tonen de gekozen kwaliteitsindicatoren een gelijkwaardige kwaliteit van de zorg aan tussen de prestaties 'per prestatie' of 'met forfait' ; de resultaten zijn beter voor de forfaitaire prestaties als het gaat over preventie en voorschrijvingen van antibiotica. Naast het klassiek aanbod zou deze vorm van forfaitaire gezondheidszorg beter ondersteund, uitgebreid en gepromoot kunnen worden.

In het licht van de nodige herfinanciering van de OCMW's zal de Brusselse Regering hun gewettigde eisen steunen, die erin bestaan de Federale Staat het terugbetalingspercentage van het leefloon en de gelijkwaardige sociale hulp geleidelijk te laten optrekken.

Zowel de Verenigingen van Steden en Gemeenten als het verenigingsleven zijn voorstander van een verhoging van de tussenkomst van de Federale Staat in het leefloon. Door de huidige vorm van financiering blijft een belangrijk deel van de herverdeling tussen de hoogste en laagste inkomens in handen van het gemeentelijk niveau. Gemeenten met een armere bevolking beschikken hierdoor, in vergelijking met gemeenten met een rijkere bevolking, over minder middelen om aanvullende OCMW-hulp te verstrekken en sociale maatregelen te nemen op andere gebieden, terwijl ze er meer nood aan hebben. Een verhoogde tussenkomst van de federale overheid zou er ook toe bijdragen om ontradende maatregelen, door sommige OCMW's gebruikt om een verhoging van het aantal aanvragen te vermijden, te verminderen.

Sinds juli 2014 zijn de terugbetalingspercentages van het leefloon door de Federale Staat alvast met 5 % omhoog gegaan. Vraag is of het beleid op andere terrein deze inspanningen niet (deels) teniet doet. Zo doen heel wat ex-gerechtigden op een werkloosheidsuitkering beroep op een leefloon of op aanvullende sociale hulp als gevolg van de werkloosheidshervormingen (in het bijzonder de DISPO-procedure, de hervorming van de inschakelingsuitkeringen en de versterkte degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen). Sinds dit jaar ontvangen de OCMW's wel financiële compensaties vanwege de Federale Staat om deze effecten te verminderen, maar de drie OCMW-federaties vinden deze compensaties onvoldoende.

In het kader van de zesde staatshervorming zal de Regering erop toezien dat de OCMW's hun praktijken harmoniseren inzake noodzakelijke acties op het vlak van professionele inschakeling (via het artikel 60), door te zorgen voor inclusie naar solidaire banen vooral ten dienste van de overheidssector, de social-profitsector, de bijstand aan personen en de sociale economie, evenals van de sectoren die diensten verlenen aan de bevolking.

Voor de rechthebbenden zorgen de artikel 60-contracten voor een hoger inkomen en werkervaring. Maar ze roepen ook vragen op. Ten eerste, een artikel 60-contract kan juridisch een contract van onbepaalde duur zijn. Maar in de praktijk gaat het vaker over een contract van bepaalde duur of één van onbepaalde duur die stopgezet wordt op het moment dat de persoon de voorwaarden vervult voor het recht op een volledige werkloosheidsuitkering. De federale subsidies vallen dan namelijk weg. Een aantal OCMW's zet de tewerkstelling wel verder, gefinancierd met eigen middelen. Artikel 60-contracten dienen gekoppeld te worden aan de creatie

van kwaliteitsvolle jobs en aan een goede samenwerking met gewestelijke diensten, vzw's en ondernemingen opdat ze uitmonden in een duurzame transitie naar de arbeidsmarkt en reële toekomstperspectieven. Zoniet, riskeren ze enkel een fase te zijn in de vicieuze cirkel preciaire tewerkstelling-inactiviteit die op termijn de werkzoekenden demotiveert.

Ten tweede wordt er gesignaleerd dat sommige OCMW's voorzien in stages voorafgaand aan artikel 60. Als de betrokken persoon een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie door middel van tewerkstelling afsluit, zijn deze stages aanvaardbaar. Indien dit niet het geval is, zijn ze een vorm van misbruik.

Ten derde is er in sommige OCMW's een tendens tot verstrenging van de voorwaarden inzake werkbereidheid, soms mede ingegeven door de lokale budgettaire situatie en door de toevloed van gesanctioneerde werklozen. Personen die nog kampen met heel wat problemen op andere levensdomeinen, zijn evenwel vaak niet in staat om te beginnen werken of hun job te behouden. Voor deze mensen zal de activeringsdwang, vergezeld van sancties, er eerder toe leiden dat de situatie verslechtert.

EEN OMWENTELING TEWEEGBRENGEN IN HET BESTUUR (HOOFDSTUK 5)

Een nieuw fiscaal beleid (III)

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal halverwege de legislatuur een belangrijke fiscale hervorming voorbereiden en doorvoeren. Het is de bedoeling om via deze hervorming de Brusselse fiscaliteit minder complex, maar ook rechtvaardiger en gunstiger te maken voor de Brusselaars en de Brusselse bedrijven. Er zal een verschuiving plaatsvinden van de belasting op werk naar de belasting op grond. Verder zullen ook de instrumenten voor de milieufiscaliteit geoptimaliseerd en rechtvaardiger gemaakt worden. Er wordt onder meer een vermeerdering van het basistarief van de onroerende voorheffing en/of een vermeerdering van de opcentiemen op de onroerende voorheffing doorgevoerd.

Fiscaliteit speelt een bepalende rol bij de herverdeling van rijkdom en het behoud van publieke diensten, toegankelijk voor iedereen, en dus in de strijd tegen armoede. Er is sprake van een grote kloof tussen de belasting op huurinkomsten enerzijds en deze op inkomsten uit arbeid anderzijds. De reële huurinkomsten ontsnappen immers aan de belastingen, die enkel maar geheven worden op het kadastraal inkomen van 1975 (geïndexeerd vanaf 1990) waarbij geen rekening wordt gehouden met de indeling van het gebouw. De onroerende fiscaliteit kan ook ingezet worden om de huurmarkt te reguleren.

Er wordt sterkere ondersteuning geboden om de toegang tot eigendom te bevorderen, omdat men als eigenaar van een woning over een betere sociale bescherming beschikt. De bestaande fiscale stimuli zullen op zijn minst behouden blijven, en in de mate van het mogelijke versoepeld en zelfs uitgebreid. Er zal een

regeling worden ingevoerd die ertoe strekt de registratierechten verder te verlagen voor de aankoop van een woning die voor de koper dient als duurzaam hoofdverblijf. Verder zal de fiscale aftrekbaarheid van de 'woonlening' behouden blijven en geëvalueerd worden in het kader van de (globale) fiscale hervorming.

De steun in eigendomsverwerving en de ondersteunende maatregelen voor de huursector dienen meer in evenwicht te komen. Huishoudens met een laag inkomen hebben het immers bijzonder moeilijk om een degelijke en betaalbare woning te kopen en zijn veel meer aangewezen op een huurwoning.

BIBLIOGRAFIE

De teksten in deze nota zijn vooral gebaseerd op publicaties van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

HOOFDSTUK 1 EEN NIEUWE IMPULS VOOR DE ECONOMIE EN DE WERKGELEGENHEID VOOR BRUSSELAARS

Verslag 2008-2009. Deel 1 Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie.

- [De criteria van passende dienstbetrekking: een bescherming tegen preciaire arbeid?](#), p. 93-126.

Verslag 2010-2011. Strijd tegen armoede. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie.

- [Jongeren in armoede en het deeltijds leren en werken](#), p. 98-128.

Verslag 2012-2013. Sociale bescherming en armoede. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie.

- [Sociale bescherming voor wie geen werk heeft](#), p. 29-59.
- [Sociale bescherming voor huidige en toekomstige gepensioneerden](#), p. 95-113.

HOOFDSTUK 2 EEN VOLUNTARISTISCH RUIMTELIJKE ORDENINGSBELEID

[Memorandum wonen](#), december 2013.

Verslag 2010-2011. Strijd tegen armoede. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie.

- [Wonen in België](#), p. 9-21.
- [Alternatieve woonvormen: meer dan een huis, een thuis](#), p. 37-64.

HOOFDSTUK 3 EEN BELEID DAT DE LEVENSKWALITEIT VAN ALLE WIJKEN GARANDEERT

Verslag 2008-2009. Deel 1 Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie.

- [Naar een effectief recht op energie](#), p. 131-158.
- [Naar een effectief recht op water](#), p. 159-190.

Marissal, P., May, X., & Mesa Lombillo, D. (2013). [Stedelijke en plattelandsarmoede](#). Dit onderzoek werd uitgevoerd door Universit  Libre de Bruxelles en KU Leuven, op vraag van het Steunpunt en gefinancierd in het kader van het AGORA-onderzoeksprogramma van Federaal Wetenschapsbeleid.

HOOFDSTUK 4 BRUSSEL, HOOFDSTAD VAN HET SAMENLEVEN

[De versterkte degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen: impact op armoede](#), augustus 2014, p. 28-30.

Verslag 2004-2005. Armoede uitbannen. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie.

- [Begeleiden naar autonomie](#), p. 40-41.

Verslag 2012-2013. Sociale bescherming en armoede. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie.

- [Sociale bescherming voor wie geen werk heeft](#), p. 29-59.
- [Sociale bescherming voor wie ziek is of een handicap heeft](#), p. 61-94.

HOOFDSTUK 5 EEN OMWENTELING TEWEEGBRENGEN IN HET BESTUUR

Verslag 2004-2005. Armoede uitbannen. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie.

- [Fiscaliteit als middel voor sociale cohesie](#), p. 31-33.

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Adres

Koningsstraat, 138
1000 Brussel

Telefoonnummer Steunpunt

+32(0)2 212 31 67

Algemeen nummer

+32 (0)2 212 30 00

Fax

+32 (0)2 212 30 30

E-mail

armoedebestrijding@cntr.be

Website

www.armoedebestrijding.be